ResearchGate

See discussions, stats, and author profiles for this publication at: https://www.researchgate.net/publication/364756912

Gönüllü Bekarlara Yönelik Kalıpyargılar Ölçeği: Ölçek geliştirme, geçerlik ve güvenirlik çalışması

Article · September 2022

DOI: 10.7816/nesne-10-22-10

CITATION
1

READS
174

2 authors:

Burcak Sonmez
Erzurum Technical University
5 PUBLICATIONS **6** CITATIONS
SEE PROFILE

Adem Kantar
Erzurum Technical University
14 PUBLICATIONS **16** CITATIONS
SEE PROFILE

All content following this page was uploaded by Burcak Sonmez on 26 October 2022.

The user has requested enhancement of the downloaded file.

Gönüllü Bekarlara Yönelik Kalıpyargılar Ölçeği: Ölçek Geliştirme, Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması

Burçak Sönmez[1], Adem Kantar[2]

Sönmez, B. ve Kantar, A. (2022). Gönüllü Bekarlara Yönelik Kalıpyargılar Ölçeği: Ölçek geliştirme, geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Nesne, 10*(25), 523-539. DOI: 10.7816/nesne-10-22-10

Anahtar kelimeler
Bekarlık, kalıpyargılar, geçerlik, güvenirlik

Öz

Bu çalışmanın amacı, bekarlara yönelik kalıpyargıları ölçen geçerli ve güvenilir bir ölçme aracının geliştirilmesidir. Bu amaçla, çalışmanın ilk aşamasında 102 katılımcıyla (Ort. = 24.32, S = 3.41) bekar kalmayı tercih eden bireylerin toplumda nasıl algılandığını sorgulayan nitel bir çalışma gerçekleştirilmiştir. Bu nitel çalışmanın bulgularıyla ölçeğin ilk deneme formu oluşturulmuştur. Ölçeğin yapı geçerliği açımlayıcı faktör analizi ve doğrulayıcı faktör analiziyle incelenmiştir. 358 katılımcının (Ort. = .29; S = 7.92) yer aldığı örneklemle gerçekleştirilen açımlayıcı faktör analizi sonucunda ölçeğin toplam varyansının %56.5'ini açıklayan 15 maddeden oluşan tek faktörlü bir yapıda olduğu saptanmıştır. 406 katılımcının (Ort. = 28.72, S = 7.93) oluşturduğu bir başka çalışma grubuyla yürütülen doğrulayıcı faktör analizi ile ölçeğin bu yapısının doğrulandığı görülmüştür. Ölçeğin ölçüt bağıntılı geçerliği İnönü Evlilik Tutum Ölçeği ile test edilmiştir. İki ölçekten alınan puanlar arasında hesaplanan korelasyon katsayısı .40 olarak bulunmuştur. Ölçeğin güvenirliği Cronbach's Alpha analizi ve testi yarılama yöntemiyle incelenmiştir. Ölçeğin Cronbach's Alpha katsayısı .95 olarak belirlenmiştir. Testin iki yarısı arasındaki korelasyon ise .87'dir. Bu bulgular gönüllü bekarlara yönelik kalıpyargılar ölçeğinin geçerli ve güvenilir bir ölçek olduğuna dair kanıtlar sunmaktadır.

Keywords
Singlehood, stereotypes, validity, reliability

Stereotypes Toward Voluntary Singlehood Scale: Development, Validity and Reliability

Abstract

This study aims to develop a valid and reliable tool that measures stereotypes toward single people. To this end, in the first stage of the study, we conducted a qualitative study with 102 participants (M = 24.32, SD = 3.41) to reveal how individuals who prefer to remain single are perceived in society. Together with the findings of this qualitative study, we created the first form of the scale. We examined the scale's construct validity by exploratory factor analysis and confirmatory factor analysis. As a result of the exploratory factor analysis performed with a sample of 358 participants (M = .29; SD = 7.92), we found that the scale had a single factor structure consisting of 15 items explaining 56.5% of the total variance. This scale structure was confirmed by confirmatory factor analysis with another study group of 406 participants (M = 28.72, SD = 7.93). We tested the criterion-related validity of the scale with the Inönü Marriage Attitude Scale. The correlation coefficient calculated between the scores from the two scales was .40. The scale's reliability was examined using Cronbach's Alpha analysis and split-half test. The Cronbach's Alpha coefficient of the scale was .95. The correlation between the two halves of the test is .87. These findings provide evidence that the stereotypes scale for voluntary singles is a valid and reliable.

Makale Bilgisi
Geliş tarihi: 29 Mayıs 2022
Düzeltme tarihi: 30 Ağustos 2022
Kabul tarihi: 10 Eylül 2022

DOI: 10.7816/nesne-10-22-10

[1] Dr. Öğr. Üyesi, Erzurum Teknik Üniversitesi, Psikoloji Bölümü, burcak.sonmez(at)erzurum.edu.tr, ORCID: 0000-0002-0355-8822
[2] Araş. Gör., Erzurum Teknik Üniversitesi, Psikoloji Bölümü, adem.kantar(at)erzurum.edu.tr, ORCID: 0000-0001-8486-9376

© 2022 nesnedergisi. Bu makale Creative Commons Attribution (CC BY-NC-ND) 4.0 lisansı ile yayımlanmaktadır.

Ülkelerin medeni durum oranları yıllar içinde değişmektedir. Örneğin TÜİK (Türkiye İstatistik Kurumu) 2019 raporlarına göre ülkemizde hiç evlenmemiş bireylerin sayıları son on yıl içinde artış göstermiştir. Yurt dışında yürütülen çalışmalarda da benzer şekilde evli olmayan kişilerin sayısındaki artışa vurgu yapılmaktadır (DePaulo ve Morris, 2006). Ancak ilgili yazında, insanların bekarlara yönelik yaklaşımlarının çoğunlukla olumsuz olduğu vurgulanmaktadır (DePaulo ve Morris, 2006; Morris ve ark., 2008). Diğer bir ifadeyle insanlar, bekarları olumsuz sayılabilecek kalıpyargılarla değerlendirirler (Greitemeyer, 2009). Bu çalışmalar dikkate alındığında bekarlara yönelik kalıpyargıların hangi değişkenlerle ilişkili olduğunun anlaşılmasının önemli olduğu düşünülmektedir. Ancak ülkemizde yürütülen çalışmalar incelendiğinde bu gruba yönelik kalıpyargıları ele alan bir ölçüm aracıyla karşılaşılmamıştır. Bununla beraber, yurt dışında yürütülen bir çalışmada, yasal olarak evli olmayan kişilere yönelik olumsuz kalıpyargıları inceleyen bir ölçüm aracına rastlanmıştır (Pignotti ve Abell, 2009). Üç faktörden oluşan bu ölçek bekarlığa yönelik tutumları, bekar olmanın nedenlerini ve sonuçlarını ölçmektedir. Ölçekte "evlenmeyen kişiler eksiktir", "bekar olmak yalnız hissetmekle sonuçlanır", "İnsanlar bencil oldukları için bekardırlar" gibi maddeler bulunmaktadır. Bununla beraber yakın zamanda yapılan bir başka çalışmada (Tan ve ark., 2021), bekarlara yönelik tutumları Hindistan ve Malezya'da öğrenci örnekleminde ölçen bir ölçüm aracı geliştirilmiştir. Ancak evliliğe atfedilen önem, evliliğin tercih edilmemesi ya da bekarların toplumda nasıl algılandıkları gibi konuların kültürle yakından ilişkili olması (Sanchez, 2015) nedeniyle bu çalışmada, ülkemizde geçerli ve güvenilir bir ölçek geliştirilmesi hedeflenmiştir. Böylece yurt dışında elde edilen bulgularla bu çalışmada elde edilecek olan ölçekle yapılan araştırmaların birlikte tartışılmasının mümkün olacağı düşünülmektedir.

Bekar bireylerin nasıl algılandıklarını inceleyen çalışmalarda "bekar" grubunun çeşitli alt grupları kapsadığına dikkat çekilmektedir (McCann, 2016; Kaiser ve Kashy, 2005; Laplant 2016; Sönmez, 2020). Bekar olmak, bir kişinin yasal medeni durumunu ifade eder. Ancak medeni durum, hiç evlenmemiş, boşanmış, eşini kaybetmiş, dul olarak ifade edilen grupları kapsar. Hiç evlenmemiş kişileri ise hayatlarının bir döneminde evlenmeyi arzulayan ya da evliliği tercih etmeyen bireyler olarak ayırabiliriz (Shostak, 1987). Aynı zamanda yasal olarak bekar olan kişilerin partnerleri varsa çevreleri tarafından bekar olarak tanımlanmadıkları da görülmektedir. Diğer bir ifadeyle, bazılarına göre yasal olarak bekar olsalar da romantik ilişkisi olanlar, bekar olarak tanımlanmayabilirler (Sönmez, 2020). Çalışmalara göre bu gruplar ayrı ayrı ele alındıklarında farklı özelliklerle değerlendirilebilirler. Örneğin Etaugh ve Malstrom'un (1981) çalışmasında eşini kaybetmiş kişiler, boşanan ya da hiç evlenmemiş kişilerden daha olumlu değerlendirilmişlerdir. Bu bilgiler dikkate alındığında bekarların homojen bir grup olarak değerlendirilmemesi gerektiği anlaşılmaktadır (Slonim ve ark., 2015). Diğer bir ifadeyle, hedef grup olarak kişilerin sadece bekar olmalarına yapılan vurgu, kişilerin ilişki geçmişleri hakkındaki bilgileri ortadan kaldırmaktadır. Bu nedenle bu çalışmada bekarlar, evlenmeyi tercih etmeyen yani gönüllü bekarlarla sınırlandırılmıştır.

İnsanlar evliliğe öncelik vermeme, bekar olmayı tercih etme, bağımsız olmayı isteme, doğru kişiyle karşılaşmama, kariyer odaklı olma ya da aile üyelerine bakım vermek zorunda olma gibi nedenlerle evliliği ertelemekte ya da tercih etmemektedirler (Band-Winterstein ve Manchik-Rimon, 2014; Frazier ve ark., 1996; Himawan, 2020). Ancak yukarıda da belirtildiği gibi bu kişiler, bekar olmalarının nedenleri ve sonuçları hakkında kalıpyargıları temelinde değerlendirilirler. Bir başka değişle evli olmayan bireyler, özellikle evlilerle karşılaştırıldıklarında olumsuz kalıpyargı, damgalanma ve ayrımcılıklarla karşılaşırlar (Byrne, 2000; Byrne ve Carr, 2005; DePaulo ve Morris, 2006; Morris ve ark., 2008). Örneğin çalışmalar bekarların taciz edilme, tehdit edilme ya da daha az saygı görme gibi davranışlara maruz kaldıklarını göstermektedir. Bu ayrımcılık türleri

hem kurumsal hem de kişiler arası düzeyde olabilir (Byrne ve Carr, 2005; Ntoimoa ve Isiugo-Abanihe, 2014). Diğer bir deyişle, bekarlar hem çalışma ortamında hem arkadaş ve aile çevrelerinde kalıpyargılara ve ayrımcı davranışlara maruz kalabilirler.

Bekarlar, medeni durumlarıyla ilişkili olarak arkadaş ve sosyal ağlarında kayıp olduğunu, lakap ya da isim takılması, daire kiralamada zorluk yaşama gibi incitici problemlerle karşılaştıklarını da belirtmişlerdir (Nkechi ve Umokoro, 2021; Ntoimoa ve Isiugo-Abanihe, 2014). Bunlara ek olarak bekarların, evliler kadar sorumluluk sahibi olmadıkları, mutsuz, çekici olmayan, yalnız, rahatına düşkün kişiler olduklarına inanılmaktadır (Hertel ve ark., 2007; Morris ve ark., 2008; Nanik ve ark., 2018; Sakallı-Uğurlu ve ark., 2018). Ancak evli olmasalar da romantik ilişkilerinin olması, bu kişilerin bekarlardan daha sıcak algılanmalarına neden olur (Slonim ve ark., 2015). Bekarların maruz kaldıkları olumsuz davranışlar bu kişilerin demografik özelliklerine göre de değişir. Örneğin kadınlar açısından bakıldığında daha yaşlı kadınlar genç kadınlara göre, daha düşük eğitimli kadınlar ise yüksek eğitimli kadınlara göre daha fazla damgalama hissetmişlerdir (Nkechi ve Umokoro, 2021). Bir gruba yönelik öne çıkan davranış eğilimlerinin kalıpyargılarla ilişkili olması nedeniyle (Cuddy ve ark., 2007) bekarlara yönelik kalıpyargıların anlaşılması bu grubun maruz kaldığı problemlerin de çalışılmasına yardımcı olacaktır. Bununla beraber bekarların kalıpyargıları evlenmeyi tercih edip etmemelerine göre de değişir. Diğer bir ifadeyle, bu çalışmaya da konu olan gönüllü bekarlar, istedikleri halde evli olmayanlardan daha farklı değerlendirilirler. Örneğin gönüllü bekarların, evlenmeyi isteyen kişilerle karşılaştırıldıklarında daha bencil ve daha az uyumlu kişiler oldukları düşünülmektedir (Morris ve Osburn, 2016). Katılımcılardan okudukları senaryoları değerlendirilmeleri istenen bir çalışmada gönüllü bekarların, bekar olmayı seçmeyenlerden daha yalnız ve mutsuz, daha az sıcak oldukları belirtilmiştir (Slonim ve ark., 2015). Buna karşın bu kişiler daha başarılı ve güçlü algılanmışlardır. Bekar olmayı seçmeyen kişiler ise sempati uyandırmıştır. Yukarıda da aktarıldığı gibi bekarlar damgalanmaya maruz kalmaktadırlar. Ancak bekarlığı tercih eden kişiler daha az damgalanma hissetmişlerdir. (Ochnik ve Mandal, 2016). Bununla beraber gönüllü bekarların romantik yalnızlık düzeyleri de evlenmek isteyen bekarlardan daha düşüktür (Adamczyk, 2017).

Laplant'a (2016) göre bekarlık evlilik kurumuna ve toplumsal normlara aykırı kabul edildiği için onaylanmamaktadır. Nitekim, toplumda herkesin evlenmek istediğine dair yaygın bir inanç olduğuna inanılır (ör. Morris ve ark., 2008). Ancak Sistemi Meşrulaştırma Kuramı dikkate alındığında bekar olmayı tercih eden kişilerin statükoyu reddettiği ve bu nedenle olumsuz kalıpyargılar uyandırdığı düşünülmektedir (Jost ve Banaji, 1994; Slonim ve ark., 2015). Bu ifadeye göre bekarların statükoyu tehdit ettikleri algısı onlara yönelik olumsuz kalıpyargılarla ilişkilidir. Nitekim Day ve arkadaşlarının (2011) çalışmasında, adanmış ilişki ideallerine yönelik bir tehdit durumunda katılımcılar sosyopolitik sistemleri daha fazla onaylamışlardır. Benzer şekilde insanlar, evlilik sistemini de meşru ve gerekli algılarlar (Akbalık-Doğan, 2016). Bu bilgiler ışığında, evliliği olumlu değerlendiren kişilerin evlenmeyi tercih etmeyen kişiler hakkında olumsuz düşüncelere sahip olacakları düşünülmektedir. Bu nedenle bu çalışmada geliştirilmek istenen ölçeğin ölçüt bağıntılı geçerlik analizlerinde evliliğe yönelik tutumları ölçen İnönü Evlilik Tutum Ölçeği (Bayoğlu ve Atlı, 2014) kullanılacaktır. Analizler sonucunda evliliğe yönelik olumlu tutumlarla gönüllü bekarlara yönelik kalıpyargılar arasında pozitif yönde bir ilişki beklenmektedir.

Yöntem

Katılımcılar

Gönüllü Bekarlara Yönelik Kalıpyargılar Ölçeği (GBYKÖ) geçerlik ve güvenirlik çalışmalarına ait veriler toplamda 1046 kişinin katıldığı dört farklı örneklemden elde edilmiştir. GBYKÖ deneme formu madde

havuzunun oluşturulabilmesi için 102 kişilik bir örnekleme açık uçlu sorular yöneltilerek nitel bir çalışma yürütülmüştür. Bu çalışmaya katılan bireylerin yaşları 18 ila 55 aralığında değişmektedir (Ort. = 24.32, S = 3.41).

GBYKÖ Açımlayıcı Faktör Analizi (AFA) 358 katılımcının oluşturduğu örneklemle gerçekleştirilmiştir. AFA analizlerinin gerçekleştirildiği örneklemde katılımcıların yaşları 18 ila 61 aralığındadır. Ek olarak, katılımcıların yaş ortalaması 29 iken standart sapması 7.92 olarak belirlenmiştir. AFA analizlerinin incelendiği örneklemde katılımcıların %67'si kadın iken (239 katılımcı) %33'ü erkektir (119 katılımcı).

GBYKÖ Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) 406 katılımcının oluşturduğu örneklemle gerçekleştirilmiştir. DFA analizlerinin incelendiği örneklemin %30'u erkek iken (122 katılımcı) %70'i kadındır (284 katılımcı). Katılımcıların yaş aralığı 18 ila 60 arasında değişmektedir. Katılımcıların yaşlarına ilişkin ortalama 28.72 iken standart sapma 7.93'tür.

GBYKÖ güvenirlik çalışmaları kapsamında testi yarılama yöntemi ve geçerlik çalışmaları kapsamında ölçüt bağıntılı geçerlik incelemeleri 180 katılımcının oluşturduğu bir örneklem ile gerçekleştirilmiştir. Örneklemin %65'i (118 katılımcı) kadın iken %35'i (62 katılımcı) erkektir. Örneklemin yaş ortalaması 22.42 iken standart sapması 3.34'tür.

İşlem

GBYKÖ geçerlik ve güvenirlik çalışmaları birkaç aşamada tamamlanmıştır. Araştırmanın analizleri toplamda 1046 kişiden toplanan veriler yoluyla gerçekleştirilmiştir. Ölçeğin geliştirilme sürecinde ilk olarak pilot çalışma amacıyla çevrimiçi ortamda yaşları 18 ile 55 arasında değişen 102 kişilik Türkiye'nin çeşitli şehirlerinden katılımcılara ulaşılmıştır. Katılımcılara şimdi ve gelecekte bekar kalmayı tercih eden bireylerin toplumda nasıl algılanabileceğine dair açık uçlu sorular yöneltilmiştir. Yapılan nitel çalışma sonucunda 58 maddelik bir madde havuzu oluşturulmuştur.

Deneme formunun kapsam geçerliğinin incelenebilmesi için form 15 katılımcıya uygulanmıştır. Bu katılımcılardan ikisinin istatistik/ölçme değerlendirme alanında, üçünün dil bilgisi alanında ve iki katılımcının da psikoloji alanında bilim uzmanlığı bulunmaktadır. Deneme formunda yer alan maddeler için uygun olan, düzeltilmesi gereken veya çıkarılması gereken şeklinde geribildirimler alınmıştır. Geriye kalan diğer katılımcılara ise deneme formu çevrim içi ortamda sunulmuş ve maddeler hakkında geribildirim vermeleri beklenmiştir. Anlaşılabilirlik ve netlik açısından katılımcılardan yazılı geribildirimler alınmıştır. Alınan geribildirimlerden sonra ölçeğin deneme formuna 52 madde olarak son hali verilmiştir.

Deneme formu oluşturulduktan sonra ölçek 358 katılımcıya uygulanmıştır. GBYKÖ'nün Açımlayıcı Faktör Analizi bu veriler üzerinden hesaplanmıştır. Açımlayıcı Faktör Analizine göre ölçekten bazı maddeler çıkarılmış ve ölçeğe son hali verilmiştir. Ardından açımlayıcı faktör analizinde elde edilen yapının doğrulanabilmesi için ölçeğin son hali 406 katılımcıya uygulanmıştır. 406 kişiden toplanan verilerle doğrulayıcı faktör analizi ve ölçeğin iç tutarlığını incelemek için Cronbach's Alpha analizleri yapılmıştır. Ölçeğin güvenirlik çalışmaları kapsamında testi yarılama yöntemi kullanılmıştır. Buna göre ölçekte yer alan maddeler ikiye bölünmüş ve katılımcıların ölçeğin her iki yarısına verdikleri puanları arasındaki ikili korelasyonlar incelenmiştir. Ölçüt bağıntılı geçerlik incelemesi için İnönü Evlilik Tutumları Ölçeği ve GBYKÖ'den alınan toplam puanlar arasındaki korelasyon incelenmiştir.

GBYKÖ geçerlik ve güvenirlik çalışmaları kapsamında üç ayrı örneklemden nicel veri toplanmıştır. Her üç veri toplama sürecinde de yapılan analizlerin varsayımları analiz işlemlerinden önce kontrol edilmiştir.

Veri setinde kayıp değerlerin olup olmadığı kontrol edilmiştir. Ölçek maddelerine ilişkin tek yönlü uç değerler Z puanı ile çok yönlü uç değerler Mahalanobis Uzaklık Değeriyle incelenmiştir. Buna göre Z puan aralığı +3.29 ila -3.29 aralığında olan katılımcılar analiz dışı bırakılmıştır. Ek olarak, Mahalanobis ki kare olasılık p değeri .001'in altında olan katılımcılar analiz dışı bırakılmıştır (Çokluk ve ark., 2018; Tabachnick ve Fidell, 2013). Normallik varsayımı için çarpıklık ve basıklık değerleri dikkate alınmıştır. Buna göre değişkenlere ait çarpıklık ve basıklık değerleri aralığı +2 ila -2 olarak belirlenmiştir (George ve Mallery, 2010). Verilerin analizinde SPSS 24.0 paket programı ve JAMOVİ 2.3.0 paket programı kullanılmıştır.

Çalışmanın 11/4 nolu etik kurul onayı Erzurum Teknik Üniversitesi'nden alınmıştır. Araştırmanın verileri 2021 yılının Haziran ila Aralık ayı aralığında toplanmıştır. Araştırma verileri Google Forms aracılığıyla çevrim içi ortamda toplanmıştır. Katılımcılar gönüllülük esasına göre çalışmaya dahil olmuşlardır. Katılımcılar araştırmaya dahil olmadan önce kendilerini rahatsız hissettikleri herhangi bir durumda çalışmayı yarıda bırakabilecekleri bilgisi bilgilendirilmiş onam formuyla paylaşılmıştır.

Veri Toplama Araçları

Kişisel bilgi formu: Bu formda katılımcıların yaş, eğitim durumu, medeni durum gibi demografik bilgilerine ilişkin sorular yer almaktadır.

İnönü Evlilik Tutum Ölçeği: Ölçek, gönüllü bekarlara yönelik kalıpyargılar ölçeğinin ölçüt geçerliğini inceleyebilmek amacıyla kullanılmıştır. Bayoğlu ve Atlı'nın (2014) geliştirdiği ölçek 21 maddeden oluşmakta ve beş dereceli Likert türündedir. Tek boyutlu olan bu ölçekten alınan yüksek puanlar, evli olmayan bireylerin, evliliğe yönelik tutumlarının olumlu olduğunu göstermektedir. Ölçeğin özgün formunun güvenirlik değerleri .87 ile .90 arasındadır. Bu çalışmada elde edilen Cronbach alfa iç tutarlık katsayısı ise . 92'dir.

Bulgular

Geçerliğe İlişkin Bulgular

Gönüllü Bekarlara Yönelik Kalıpyargılar Ölçeği'nin Kapsam Geçerliğinin İncelenmesi

Kapsam geçerliği, bir ölçme aracının ölçmek istediği kapsamı tam olarak yansıtıp yansıtmadığıyla ilgilenmektedir (K). Diğer bir ifadeyle, ölçme aracında bulunan maddelerin ölçülmek istenen yapıyı temsil edip edemediğinin incelenmesini ifade etmektedir. Buradan hareketle, Açımlayıcı Faktör Analizi için elde edilen ölçeğin ilk deneme formuna son hali verilmeden önce ölçek maddeleri psikoloji alanından iki, ölçme ve değerlendirme alanından iki ve dil bilgisi alanından üç uzmanın da dahil olduğu toplamda 15 kişilik bir gruba ölçek maddeleri hakkında geri bildirim alınmıştır. Ölçeğin kapsam geçerliği dil, anlaşılabilirlik ve ölçülmek istenen yapının temsil edilip edilmediğine dair ölçütler bakımından uzmanlar tarafından incelenmiştir. Her bir maddeye ilişkin gerekli/gerekli değil şeklinde görüş alınmıştır. Alınan geri bildirimlerden sonra maddeler güncellenip 52 maddelik bir deneme formu elde edilmiştir. Böylelikle deneme formunda yer alan maddelerin bekarlığa ilişkin kalıpyargılarla ilgili olduğuna kapsam geçerliği sonucunda karar kılınmıştır.

Gönüllü Bekarlara Yönelik Kalıpyargılar Ölçeği'nin Açımlayıcı Faktör Analizine İlişkin Bulgular

Çalışmada ikinci olarak, açımlayıcı faktör analizi (AFA) yapılmıştır. AFA ilişkili değişkenleri bir araya getirerek yeni ilişkisiz yapılar kurmayı amaçlayan bir analiz türüdür (Büyüköztürk, 2013; Çokluk ve

ark., 2018). Bu analizin yapılabilmesi için birtakım varsayımlar bulunmaktadır. Bu varsayımlar yeterli örneklem büyüklüğüne sahip olma, normallik varsayımının incelenmesi, Kaiser-Meyer Olkin (KMO) katsayısı ve Barlett Küresellik Testi sonucu olarak sıralanabilir (Çokluk ve ark., 2018; Tabachnick ve Fidell, 2013). Bu varsayımlar analiz yapılmadan önce adım adım incelenmiştir. Çalışmanın örneklem büyüklüğünün yeterli olabilmesi için ölçekte bulunan madde sayısının üç veya altı katının (Cattell, 1978) ya da en az 200 kişilik bir örneklemin yeterli olacağına (Kline, 1994) dair çalışmalar bulunmaktadır. Bir diğer varsayım olan normalliğin sağlanması amacıyla veri seti çarpıklık ve basıklık katsayılarıyla incelenmiş ve tüm değerlerin -2 ile +2 arasında olduğu görülmüştür (George ve Mallery, 2010). Böylece veri setinin normal dağıldığına karar verilmiştir. Son varsayım KMO ve Barlett küresellik testi incelemeleri ile incelenmiştir. KMO katsayısı 0 ila 1 arasında değer almaktadır. KMO katsayısının 1'e yaklaşması veri setinin AFA analizine uygun olduğu anlamına gelmektedir. Yapılan incelemelerde KMO değerinin .965 olduğu gözlenmiştir. Barlett's küresellik testinde p değerinin .05'ten küçük olması veri setinin faktör analizi için uygun olduğu anlamına gelmektedir. Bu çalışma için de elde edilen Bartlett küresellik testi ki-kare değerinin ($\chi 2 = 3609$) istatistiksel olarak anlamlı ($p < .001$) düzeyde olduğu saptanmıştır. Bu bilgiler ışığında 358 katılımcıdan elde edilen verilerin AFA analizinin yapılabilmesi için yeterli olduğu düşünülmüştür. AFA analizi sonucunda elde edilen bulgular Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1
GBYKÖ'nün Açımlayıcı Faktör Analizi Sonuçları

GBYK Faktörüne İlişkin Maddeler	Faktör Yükleri	com
M8	.78	.61
M15	.78	.60
M14	.77	.59
M11	.76	.58
M44	.76	.58
M21	.76	.58
M9	.75	.57
M17	.74	.55
M37	.74	.55
M20	.74	.55
M5	.74	.55
M27	.74	.55
M41	.74	.55
M19	.73	.54
M45	.73	.53
Açıklanan varyans oranı = %56.5		
Eigenvalue = 8.47		

Not: com = communalities.

Açımlayıcı faktör analizinde mümkün olduğunca az faktör ve çok açıklanan varyans oranı istenir (Costello ve Osborne, 2005). Bu nedenle yapıya karar verilirken en yüksek varyans oranının yakalanması amaçlanmıştır. Araştırmacılar tek faktörden oluşan ve gönüllü bekarlığa yönelik olumsuz kalıpyargıları ölçen bir yapı geliştirmeyi amaçlamışlardır. AFA'da madde ekleme-çıkarma işlemi faktör yükleri ve ortak varyans değerleri (communality) incelenerek gerçekleştirilmiştir. Buna göre, ortak varyans (Communality) değeri her bir maddenin faktöre ait toplam varyansın ne kadarını açıklayabildiğini temsil etmektedir. Ortak varyans değerlerinin analizinde .40 ve üzeri olan değişkenler faktör analizine alınmıştır (Costello ve Osborne, 2005). Bu değerler mevcut çalışmada .53 ile .61 arasında değişmektedir (Tablo 1). Ek olarak, analizde faktör yükü .30 altında olan maddeler veri setinden çıkarılmıştır. Bununla birlikte farklı faktörlerle yüksek yüke sahip

maddeler analiz dışı bırakılmıştır. Binişik maddeler analiz dışı bırakıldıktan sonra GBYKÖ maddelerinin oluşturduğu en yüksek açıklanan varyansa sahip yapı dikkate alınmıştır (Costello ve Osborne, 2005).

Tablo 1'de görüldüğü üzere GBYKÖ ait faktör yükleri .73 ila .78 arasında değişmektedir. Bu değer aralığı literatüre göre yeterlidir (Büyüköztürk, 2002; Bandalos ve Finney, 2010; Çokluk ve ark., 2018). Faktör yükü en yüksek olan maddeler sırasıyla M8, M15, M14'tür. "M8: olgun olmayan", "M15: yalnız", "M14: Duygusal bağ kuramayan" maddeleridir. GBYKÖ maddeleri arasında en düşük faktör yüküne sahip üç madde sırasıyla M45, M19 ve M41'dir. "M45: Zor geçinilen, M19: Bir kusura sahip, M41: İşkolik" maddeleridir. Sonuç olarak, %56.5 açıklanan varyansa sahip 15 maddelik bir yapı elde edilmiştir. GBYKÖ maddelerine ait faktör yükleri Tablo 1'de sunulmuştur.

Gönüllü Bekarlara Yönelik Kalıpyargılar Ölçeği'nin Doğrulayıcı Faktör Analizine İlişkin Bulgular

AFA analizi sonucunda elde edilen yapının doğrulanıp doğrulanmadığı doğrulayıcı faktör analizi (DFA) ile incelenmiştir. Veri setinde DFA'nın yapılabilmesi için normallik varsayımının karşılanması gerekmektedir (Çokluk ve ark., 2018; Tabachnick ve Fidell, 2013). Bu nedenle veri setinin çarpıklık ve basıklık katsayıları incelenmiştir. Tek yönlü uç değerler Z puanı ile çok yönlü uç değerler Mahalanobis Uzaklık değeriyle incelenmiştir. Yapılan incelemeler sonucunda DFA 406 kişinin oluşturduğu veri setiyle gerçekleştirilmiştir.

AFA analizi sonucunda elde edilen tek faktörlü 15 maddelik yapının doğrulanıp doğrulanmadığının incelenmesi için ilk olarak ki-kare ve serbestlik derecesinin oranına bakılmıştır ($\chi 2/sd$) (Kline, 2011). Modele ait ki kare değeri 620 olarak bulunurken serbestlik derecesi 90 olarak belirlenmiştir. Bu değerin anlamlı olduğu görülmüştür ($p < .001$). Ek olarak, DFA sonucunda incelenen 15 maddeli modelde gizil değişkenlerin gözlenen değişkenleri açıklama durumlarına ilişkin Z değerleri incelendiğinde tüm maddelerin anlamlı olduğu görülmektedir ($p < .001$). Diğer bir deyişle, tüm maddeler faktöre anlamlı olarak katkı sunmaktadır. Maddelerin standardize edilmiş faktör yükleri .531 ila .851 aralığındadır (Ek 1). Bu aralık literatüre göre yeterlidir (Çokluk ve ark., 2014).

Ardından tek faktörden oluşan yapının model uyum iyiliği indeksleri incelenmiştir. Bu kapsamda karşılaştırmalı uyum indeksi (CFI), tahmin hatalarının ortalamasının karekökü (RMSEA), standartlaştırılmış hata kareleri ortalamasının karekökü (SRMR), Tucker-Lewis indeksi (TLI) değerleri incelenmiştir. Başlangıçta model uyum iyiliği değerleri CFI için .89, TLI için .88, SRMR için .04, RMSEA için .012 olarak elde edilmiştir. Bu değerler literatürde belirtilen ideal model uyum iyiliği değerlerine yakın değerlerdir. Tablo 2'de model uyum iyiliği değerlerine ait standart uyum değerleri sunulmuştur. JAMOVİ programının önerdiği hata modifikasyonları dikkate alınmış ve M20 ila M27 ve M37 ila M41 maddeleri birbirine bağlanmıştır. Yapılan bu düzeltmeden sonra RMSEA haricinde model uyum değerlerine ilişkin tüm değerlerin ölçütleri karşıladığı görülmüştür (Tablo 2).

Tablo 2'de görüldüğü gibi model uyum iyiliği değerleri x2/sd= 4.67, CFI= .93, TLI = .92, SRMR= .03, RMSEA= .09, AIC= 16001, BIC= 16189 olarak bulunmuştur. Elde edilen değerler incelendiğinde RMSEA değeri kabul edilebilir değerden düşük görünse de diğer değerlerin kabul edilebilir ve mükemmel düzeyde uyum göstermesi nedeniyle 15 madde ve tek faktörlü modelin doğrulandığı söylenebilir (Çokluk ve ark., 2014; Sümer, 2000).

Tablo 2

Önerilen Model için Uyum İndeksleri ve Standart Uyum Kriterleri

Uyum indeksleri	Mükemmel	Kabul edilebilir	Tahmin edilen model
x^2/df [1]	≤ 3	≤ 5	4.67
RMSEA [2]	≤ .05	≤ .08	.09
SRMR[2]	≤ .05	≤ .08	.03
CFI [3]	≥ .95	≥ .90	.93
TLI [3]	≥ .95	≥ .90	.92
AIC [4]	Karşılaştırılan modeller arasında en küçük değere sahip olan model		16001
BIC [4]			16189

Not. 1 = Kline (2011), 2 = Browne ve Cudeck (1993), 3 = Baumgartner ve Homburg (1996) ; Marsh, Hau, Artelt, Baumert ve Peschar (2006); Sümer (2000), 4 = (Byrene, 2010).

GBYKÖ'nün Ölçüt Bağıntılı Geçerlik Analizine İlişkin Bulgular

Bu çalışmada ölçüt bağıntılı geçerlik bağlamında Gönüllü Bekarlığa Yönelik Kalıpyargılarla ilişkili olduğu düşünülen İnönü Evlilik Tutumları ölçeği kullanılmıştır. İnönü Evlilik Tutumları ölçeğinden alınan yüksek puanlar evliliğe ilişkin olumlu tutumları ifade etmektedir. Bu doğrultuda ölçeklerin toplam puanları arasındaki ikili korelasyonlar incelenmiştir. Korelasyon katsayıları Pearson Korelasyon Katsayısı testiyle incelenmiştir. İki ölçek toplam puanları arasında pozitif yönlü orta düzeyde anlamlı bir ilişki saptanmıştır (r = .40, p < .05). Bu bağlamda GBKYÖ'nün daha önce geçerliği ve güvenirliği incelenmiş benzer bir yapıyı ölçen ölçme araçlarıyla benzer sonuçlar verdiği görülmüştür.

Maddelerin benzer özellikleri örnekleyip örneklemediği maddeler arasındaki ikili ilişkiler ve madde-toplam test korelasyonu ile incelenmiştir. Madde-toplam korelasyonu, her bir maddeye ait puan ile ölçek toplam puanı arasındaki ilişkilerin incelenmesini ifade etmektedir. Madde toplam korelasyonlarının .30'dan yüksek olması ölçek maddelerinin geçerliliğine ilişkin kanıt sunmaktadır (Büyüköztürk, 2008; Nunnally ve Bernstein, 1994). Yapılan incelemeler sonucunda madde toplam korelasyonlarının .30'dan yüksek olduğu belirlenmiştir. Ek olarak, maddelerin ölçmek isteneni ölçüp ölçmediğinin incelenmesi için madde analizi yapılmıştır (EK3). EK 3'te de görüleceği gibi maddelerin ikili korelasyonu .39 ile .85 arasında değişmektedir. Bu kapsamda maddelerin benzer özellikleri örneklediği ifade edilebilir.

Güvenirliğe İlişkin Bulgular

GBYKÖ'nün güvenirlik çalışmaları için ilk olarak, Cronbach's Alpha analiziyle ölçeğin iç tutarlık güvenirliği incelenmiştir. İkinci olarak testi yarılama yöntemiyle ölçeğin tutarlılık anlamında güvenirliği incelenmiştir.

İç tutarlık

GBYKÖ Cronbach's Alpha iç tutarlık katsayısı 406 katılımcının ölçeğin DFA analizleri için katıldığı örneklemde incelenmiştir. Fraenkel ve Wallen'a (2006) göre Cronbach Alfa katsayısının .70 üzerinde olması yeterli olarak kabul edilmektedir. Buna göre Cronbach's Alpha katsayısı .95 olarak belirlenmiştir. GBYKÖ'nün iç tutarlık için ölçütleri karşılabildiği söylenebilir.

Gönüllü Bekarlara Yönelik Kalıpyargılar Ölçeği'nin Testi Yarılama Güvenirliğine İlişkin Bulgular

GBYKÖ güvenirlik çalışmaları testi yarılama yöntemiyle de incelenmiştir. Buna göre 15 maddelik ölçeğe ilişkin maddeler ikiye bölünmüştür. Diğer bir ifadeyle, ölçek maddeleri ikiye ayrılarak iki toplam puan arasındaki korelasyonlar incelenmiştir. Testin iki yarısı arasında pozitif yönde güçlü anlamlı bir ilişki elde edilmiştir ($r = .87$, $p < .05$). Bu bağlamda katılımcıların ölçeğin iki yarısına verdikleri yanıtlar arasında pozitif yönde güçlü bir ilişkinin olduğu belirlenmiştir. Buradan hareketle, GBYKÖ'nün testi yarılama güvenirliğine ilişkin ölçütleri karşılayabildiği ifade edilebilir.

Tartışma

Türkiye'de bekarlara yönelik düşünceleri ele alan çalışmaların sınırlı sayıda olduğu görülmektedir (ör. Sakallı-Uğurlu ve ark., 2018; Sönmez, 2020). Bu çalışmalardan yola çıkılarak bekarların ülkemizde çoğunlukla olumsuz kalıpyargılarla değerlendirildikleri söylenebilir. Kalıpyargılar aynı zamanda bu gruba yönelik ayrımcı kabul edilebilecek davranış eğilimleriyle de ilişkilidir. Bu nedenle ülkemizde bu grubun nasıl değerlendirildiğinin ve bu değerlendirmelerin hangi değişkenlerle ilişkili olduğunun ayrıntılı şekilde incelenmesinin önemli olduğu düşünülmektedir. Buradan yola çıkılarak bu çalışmada gönüllü bekarlara yönelik kalıpyargıları ölçmeyi amaçlayan bir ölçme aracının geliştirilmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda elde edilen bulgular, GBYKÖ'nün geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğunu göstermiştir.

Ölçeğin yapı geçerliğine ilişkin yapılan açımlayıcı faktör analizi sonucunda %56.5 açıklanan varyansa sahip 15 maddelik ve tek faktörlü bir yapı elde edilmiştir. Açımlayıcı faktör analizi sonucunda elde edilen yapının doğrulanıp doğrulanmadığı Doğrulayıcı Faktör Analiziyle incelenmiştir. Buna göre kurulan modele ilişkin uyum iyiliği indekslerinin kabul edilebilir aralıkta olduğu saptanmıştır (CFI= .93, TLI = .92, SRMR= .04, RMSEA= .09). Ölçek maddeleri incelendiğinde önceki çalışmalarla tutarlı olarak (örn. Morris ve Osburn, 2016; Slonim ve ark., 2015; Sönmez, 2020) bekarların olgun olmayan, yalnız ve duygusal bağ kuramayan gibi özelliklerinin ön plana çıktığı görülmüştür. Bu bilgiler ışığında çalışmada geliştirilen ölçeğin ölçmek istenen konuyla tutarlı olduğu, yapı geçerliğinin kabul edilebilir düzeyde olduğu söylenebilir.

GBYKÖ'nün ölçüt bağıntılı geçerliğini inceleyebilmek için İnönü Evlilik Tutum Ölçeği (Bayoğlu ve Atlı, 2014) kullanılmıştır. Buna göre evliliğe ilişkin olumlu tutumları ölçen geçerli ve güvenilir bir ölçek ile mevcut çalışmada geliştirilen GBYKÖ'nün tutarlı sonuçlar verdiği söylenebilir. Analizler sonucunda iki ölçeğin pozitif yönde ilişkili olduğu saptanmıştır. Diğer bir ifadeyle evliliğe yönelik olumlu tutumları olan katılımcıların bekarlara yönelik kalıpyargıları olumsuzlaşmıştır. Bu çalışmada geliştirilmesi hedeflenen ölçeğin güvenirlik incelemeleri ise Cronbach's Alpha iç tutarlık katsayısı ve testi yarılama yöntemiyle ölçeğin tutarlılığı değerlendirilmiştir. Değerlendirmeler sonucunda ölçeğin güvenirlik ölçütlerinin karşılandığı görülmüştür.

Geliştirilen ölçekte yer alan maddeler, bekarlarla ilgili yapılan çalışmalarla da tutarlıdır. Örneğin ilgili yazında bekarların toplumda çevrelerine güven vermeyen, fiziksel olarak çekici olmayan, mutsuz ya da yalnız bireyler olduklarına inanıldığı rapor edilmiştir (Etaugh ve Birdoes, 1991; Etaugh ve Malstrom, 1981; Hertel ve ark., 2007; Morris ve ark., 2008; Nanik ve ark., 2018; Sharp ve Ganong, 2011). Yakın zamanda ülkemizde yapılan nitel bir çalışmada da bekarların hayatlarında bir düzenlerinin olmadığına ve sorumluluk almaktan kaçınan bireyler olduklarına inanıldığı görülmüştür (Sönmez, 2020). Geliştirilen ölçeğe dahil olan "çevresi tarafından beğenilmeyen", "yalnız", "mutsuz", "düzenini kuramamış" ve "sorumluluk sahibi olmayan"

maddelerinin aktarılan bu bulgularla tutarlı olduğu söylenebilir. Bekarların olumlu ya da olumsuz yaşam olaylarını paylaştıkları bir eşlerinin olmaması onların yalnız ve bununla beraber diğer olumsuz sayılabilecek özelliklere sahip olduklarının düşünülmesine neden olabilir (Baumbusch, 2004). Ayrıca ilgili yazında bekarların evlilerle karşılaştırıldığında olgun olmayan kişiler olduklarına inanıldığı da ifade edilmiştir (Hertel ve ark., 2007; Morris ve ark., 2008). Buradan hareketle ölçeğin öne çıkan diğer bir maddesi "olgun olmayan" özelliğinin de literatürle uyumlu olduğu söylenebilir. Evliliğin insanlara olgunluk kazandırdığına inanılması (Sönmez, 2020) bekarların bu özelliğe sahip olmadıkları düşündürebilir. Bekarların aktarılan bu olumsuz özelliklerle değerlendirilmeleri, ülkemiz de dahil, dünya genelinde aileye ve çocuk sahibi olmaya değer verilmesiyle ve evliliğin bir kural olarak düşünülmesi ile ilişkili olabilir (Ataca, 2009; Cargan, 1986; Kağıtçıbaşı, 2002). Bu bilgilerle tutarlı olarak Morris ve arkadaşları (2008) da insanların neredeyse tüm yetişkinlerin evlenmek istediklerine yönelik bir algılarının olduğunu belirtmişlerdir. Böylece evlenmeyi tercih etmeyen bireylerin, toplumun beklentilerine aykırı davrandıkları ve dikkat çektikleri söylenebilir. Bu nedenle de bekarlar, evlilerden daha olumsuz özelliklerle değerlendiriliyor olabilirler.

Yukarıda aktarılan bilgilerle beraber çalışmanın bazı sınırlılıkları bulunmaktadır. Bu sınırlılıklardan biri çalışmanın birinci aşaması olan madde havuzu oluşturma çalışmasında örneklem yaş ortalamasının genç olmasıdır. Bu aşamada 18-55 yaş arası katılımcılara ulaşılsa da ortalamanın genç olması sınırlılık olarak kabul edilebilir. İleri yaşlarda katılımcıların bekarlara yönelik düşüncelerinin farklılaşıp farklılaşmayacağı sonraki çalışmalarda incelenebilir. Bununla beraber GBYKÖ'nün ölçüt bağıntılı geçerliği evli olmayan genç yetişkinlerin evliliğe yönelik tutumları ile incelenmiştir. Bu durum çalışmanın bir diğer sınırlılığı olarak kabul edilebilir. Bu nedenle sonraki çalışmalarda GBYKÖ'nün evli olan katılımcıların da dahil edildiği bir örneklemle incelenmesi önerilmektedir. Aktarılan bu sınırlılıklara rağmen GBYKÖ'nün faktör analizi ve DFA bulgularının tatmin edici düzeydedir. Bu nedenle ölçeğin geçerlik ve güvenirlik değerlerinin kabul edilebilir olduğu ve ülkemizde yapılacak araştırmalarda kullanılabileceği söylenebilir.

Kaynaklar

Adamczyk, K. (2017). Voluntary and involuntary singlehood and young adults' mental health: an investigation of mediating role of romantic loneliness. *Current Psychology*, 36(4), 888-904.

Akbalık-Doğan, Ö. (2016). *Evlilik: Sistemi meşrulaştırma kuramı açısından bir inceleme* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Ankara Üniversitesi.

Ataca, B. (2009). Turkish family structure and functioning. A. Aksu-Koç ve S. Bekman (Ed.), *Perspectives on human development, family, and culture* içinde (s. 108–125). Cambridge: Cambridge University Press.

Band-Winterstein, T., ve Manchik-Rimon, C. (2014). The experience of being an old never-married single: A life course perspective. *The International Journal of Aging and Human Development,* 78(4), 379-401.

Bandalos, D. L. ve Finney, S. J. (2010). Factor analysis: Exploratory and confirmatory. G. R. Hancock ve R. O. Mueller (Ed.), *The reviewer's guide to quantitative methods in the social sciences* içinde (pp. 93-114). New York, NY: Routledge.

Baumbusch, J. L. (2004). Unclaimed treasures: Older women's reflections on lifelong singlehood. *Journal of Women & Aging*, 16(1-2), 105-121.

Baumgartner, H.R. ve Homburg, C. (1996). Applications of structural equation modeling in marketing and consumer research: A review. *International Journal of Research in Marketing*, 13, 139-161.

Bayoglu, F., ve Atli, A. (2014). İnönü evlilik tutum ölçeği: geçerlik ve güvenirlik analizleri [Inonu marriage attitude scale: Validity and reliability analysis]. *Ege Eğitim Dergisi*, 15(2), 397-415.

Büyüköztürk, Ş. (2008). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı.* Pegem Atıf İndeksi, 001-214.

Byrne, B. M. (2010). *Structural Equation Modeling with Amos: Basic Concepts, Applications, and Programming* (2nd ed.). New York: Taylor and Francis Group.

Byrne, A. (2000) Singular identities managing stigma, resisting voices. *Women's Studies Review,* 7, 13-24.

Byrne, A. ve Carr, D. (2005). Caught in the cultural lag: The stigma of singlehood. *Psychological Inquiry*, 16 (2-3), 84–91.

Cargan, L. (1986). Stereotypes of singles: A cross-cultural comparison. *International Journal of Comparative Sociology,* 27, 200-208.

Cattell, R. B. (1978). *The scientific use of factor analysis in behavioral and life sciences*. New York: Plenum

Costello, A. B. ve Osborne, J. W. (2005). Best practices in exploratory factor analysis: Four recommendations for getting the most from your analysis. *Practical Assessment, Research & Evaluation,* 10, 1-9.

Cuddy, A. J. C., Fiske, S. T., ve Glick, P. (2007). The BIAS map: Behaviors from intergroup affect and stereotypes. *Journal of Personality and Social Psychology,* 92, 631-648.

Çokluk, Ö., Şekercioğlu, G. ve Büyüköztürk, Ş. (2018). *Sosyal Bilimler İçin Çok Değişkenli İstatistik: SPSS ve LISREL Uygulamaları (5. Baskı).* Ankara: Pegem Akademi.

Day, M. V., Kay, A. C., Holmes, J. G. ve Napier, J. L. (2011). System justification and the defense of committed relationship ideology. *Journal of Personality and Social Psychology,* 101(2), 291.

DePaulo, B. M., ve Morris, W. L. (2006). The unrecognized stereotyping and discrimination against singles. *Current Directions in Psychological Science*, 15(5), 251-254.

Etaugh, C., ve Birdoes, L. N. (1991). Effects of age, sex, and marital status on person perception. *Perceptual and Motor Skills,* 72(2), 491-497.

Etaugh, C. ve Malstrom, J. (1981). The effect of marital status on person perception. *Journal of Marriage and Family,* 43(4), 801-805.

Frazier, P., Arikian, N., Benson, S., Losoff, A., ve Maurer, S. (1996). Desire for marriage and life satisfaction among unmarried heterosexual adults. *Journal of Social and Personal Relationships,* 13(2), 225-239.

Fraenkel, J. R. ve Wallen, N. E. (2006). *How to design and evaluate research in education* (6th ed.). New York, NY: McGraw-Hill.

George, D. ve Mallery, P. (2010). *SPSS for Windows Step by Step: A Simple Guide and Reference 17.0 Update*. 10th Edition. Pearson, Boston.

Greitemeyer, T. (2009). Stereotypes of singles: Are singles what we think? *European Journal of Social Psychology,* 39(3), 368-383.

Hertel, J., Schütz, A., DePaulo, B. M., Morris, W. L., ve Stucke, T. S. (2007). She's single, so what?: How are singles perceived compared with people who are married?. *Zeitschrift für Familienforschung*, 19(2), 139-158.

Himawan, K. K. (2020). The single's struggle: Discovering involuntary singleness in Indonesia through gender and religious perspectives. *The Family Journal*, 28(4), 379-389.

Jost, J. T., ve Banaji, M. R. (1994). The role of stereotyping in system‐justification and the production of false consciousness. *British Journal of Social Psychology*, 33(1), 1-27.

Kağıtçıbaşı, C. (2002). Cross-cultural perspectives on family change. R. Liljeström ve E. Özdalga (Ed.), *Autonomy and dependence in the family, Turkey and Sweden in critical perspective* içinde (s. 17-37). Swedish research institute in Istanbul.

Kaiser, C. R., ve Kashy, D. A. (2005). The contextual nature and function of singlism. *Psychological Inquiry*, 16(2-3), 122-126.

Kline, P. (1994). *An easy guide to factor analysis.* New York: Routledge.

Kline, R. B. (2011). *Principles and Practice of Structural Equation Modeling.* Guilford Press, New York.

Laplant, K. M. (2016). Singlehood. C. L. Shehan (Ed.), *Encyclopedia of family studies* içinde (s. 1-5). JohnWiley & Sons, Inc.

Marsh, H. W., Hau, K. T., Artelt, C., Baumert, J. ve Peschar, J. L. (2006). OECD's Brief Self-Report Measure of Educational Psychology's Most Useful Affective Constructs: Cross-Cultural, Psychometric Comparisons across 25 Countries. *International Journal of Testing*, 6(4), 311-360.

McCann, B. R. (2016). Singlehood. S. K. Whitbourne (Ed.), *The encyclopedia of adulthood and aging* içinde (s. 1-4). JohnWiley & Sons.

Morris, W. L., DePaulo, B. M., Hertel, J., ve Taylor, L. C. (2008). Singlism-Another problem that has no name: Prejudice, stereotypes and discrimination against singles. M. A. Morrison ve T. G. Morrison (Ed.), *The psychology of modern prejudice* içinde (s. 165-194). Nova Science Publishers.

Morris, W. L., ve Osburn, B. K. (2016). Do you take this marriage? Perceived choice over marital status affects the stereotypes of single and married people. K. Adamczyk (Ed.), *Singlehood from individual and social perspective* içinde (s. 145-162). Cracow: LIBRON.

Nanik, N., Tairas, M. M., ve Hendriani, W. (2018). "She is a spinster": A descriptive study on perception toward single women. *International Journal of Engineering & Technology*, 1-9.

Nkechi, N. ve Umokoro, C. (2021). Singlehood stigmatization: experience of single women in Rivers State. *EPRA International Journal of Research and Development (IJRD)*, 6(1), 154-160.

Ntoimoa, L. F. C., ve Isiugo-Abanihe, U. C. (2014). Single and stigmatised? *Gender & Behaviour*, 12(4), 6114-6137.

Nunnally, J.C. and Bernstein, I.H. (1994) The Assessment of Reliability. *Psychometric Theory*, 3, 248-292.

Ochnik, D., ve Mandal, E. (2016). Do Polish never-married singles feel stigmatized? K. Adamczyk (Ed.), *Singlehood from individual and social perspective* içinde (s. 212-247). Cracow: LIBRON.

Pignotti, M., ve Abell, N. (2009). The negative stereotyping of single persons scale: Initial psychometric development. *Research on Social Work Practice*, 19(5), 639-652.

Sakallı-Uğurlu, N., Türkoğlu, B., Kuzlak, A. ve Gupta, A. (2018). Stereotypes of single and married women and men in Turkish culture. *Current Psychology*, 1-13

Sanchez, M. (2015). *The experience of voluntary singlehood for Mexican American women* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. California State University.

Sharp, E. A., ve Ganong, L. (2011). "I'm a loser, I'm not married, let's just all look at me": Ever-single women's perceptions of their social environment. *Journal of Family Issues*, 32(7), 956-980.

Shostak, A. B. (1987). Singlehood. Marvin B. Sussman, Suzanne K. Steinmetz (Ed.), *Handbook of marriage and the family* içinde (s. 355-367). Springer US.

Slonim, G., Gur-Yaish, N., ve Katz, R. (2015). By choice or by circumstance?: Stereotypes of and feelings about single people. *Studia Psychologica*, 57(1), 35.

Sönmez, B. (2020). *Bekârlara yönelik kalıpyargıların kalıpyargı içeriği modeli ile incelenmesi* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Ankara Üniversitesi.

Sümer, N. (2000) Yapısal Eşitlik Modelleri: Temel Kavramlar ve Örnek Uygulamalar. *Türk Psikoloji Yazıları,* 3, 49-73.

Tabachnick, B. G. ve Fidell, L. S. (2015). *Çok değişkenli istatistiklerin kullanımı*. (Çev. Edt. M. Baloğlu). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım

Tan, C. S., Cheng, S. M., ve George, S. (2021). Development and validation of the Attitudes toward Singlehood Scale among undergraduate students in Malaysia and India. *Collabra: Psychology*, 7(1), 24808.

Türkiye İstatistik Kurumu. Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) sonuçları, 2008-2019. Erişim adresi: http://www.tuik.gov.tr/UstMenu.do?metod=temelist

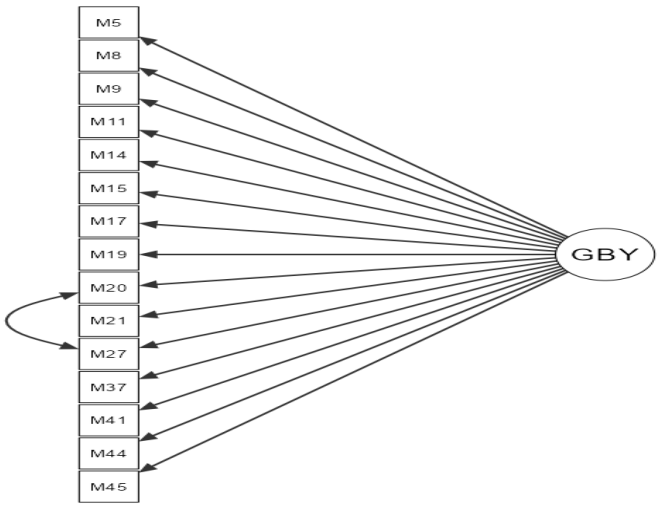
Ekler

Ek 1

DFA Analizine İlişkin Bulgular

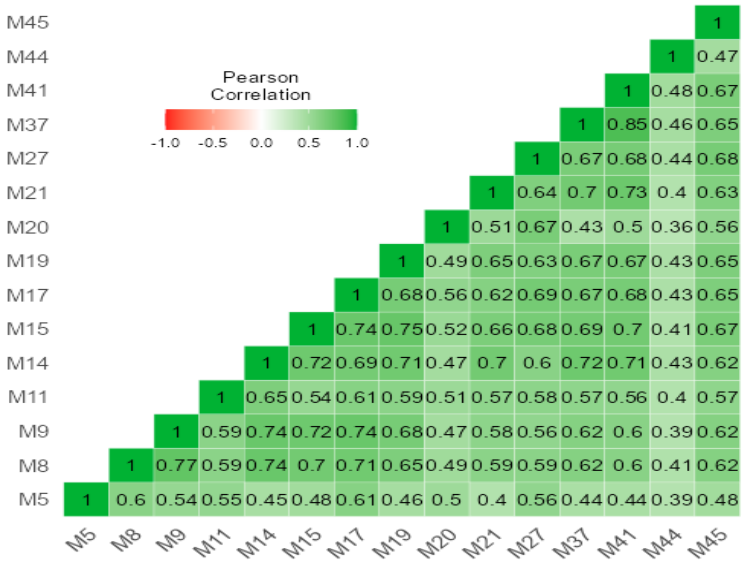
Faktör	Maddeler	Katsayılar	S.H	Z	p	Standardize Edilmiş Katsayılar
GBYKÖ	M5	0.71	0.0516	13.8	< .001	0.62
	M8	1.12	0.0559	20.1	< .001	0.82
	M9	1.13	0.0559	20.2	< .001	0.82
	M11	0.92	0.0551	16.6	< .001	0.72
	M14	1.23	0.0585	21.1	< .001	0.85
	M15	1.14	0.0535	21.4	< .001	0.86
	M17	1.12	0.0531	21.2	< .001	0.85
	M19	1.09	0.0543	20.1	< .001	0.82
	M20	0.72	0.0524	13.7	< .001	0.62
	M21	1.06	0.0570	18.5	< .001	0.78
	M27	0.97	0.0522	18.6	< .001	0.78
	M37	1.23	0.0632	19.4	< .001	0.80
	M41	1.18	0.0599	19.7	< .001	0.81
	M44	0.67	0.0595	11.2	< .001	0.53
	M45	0.94	0.0501	18.7	< .001	0.79

EK 1
Path Diyagramı

EK 3

Ölçek Maddelerine İlişkin İkili Madde Korelasyonları

EK 4

GÖNÜLLÜ BEKARLIĞA YÖNELİK KALIPYARGILAR ÖLÇEĞİ (GBYKÖ)

Sizce, şimdi ve gelecekte bekar kalmayı tercih eden bireyler toplum tarafından nasıl algılanmaktadır? Aşağıda sunulan ifadeleri bu soru ışığında okuyunuz. İfadeleri size en yakın gelen şekilde puanlayınız.

MADDELER	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1. Düzenini tam kuramamış					
2. Olgun olmayan					
3. Çevresi tarafından beğenilmeyen					
4. Toplum kurallarına aykırı davranan					
5. Duygusal bağ kuramayan					
6. Yalnız					
7. Kararsız					
8. Bir kusura sahip					
9. İşkolik					
10. Sorumluluk sahibi olmayan					
11. Uyumsuz					
12. Evde kalmış					
13. Mutsuz					
14. Yaşamında eksiklik olan					
15. Zor geçinilen					

View publication stats